

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Občine in njih premoženje.

Ni lahko reči, da bi bil človek v njej tako občutljiv, to pa še v toliki meri, kakor če mu kdo sega v žep. V tem se zgane, če je sicer prav, kakor jagnje pohleven.

Kdor mu hoče toraj biti v čislih, treba mu je pred vsem, da se mu ne dotakne žepa. To velja še v tem večji meri tačas, ako ima njegovo premoženje v skrbi. No občina ima vsaka več ali manj premoženja in to je občinskemu zastopu, v prvi vrsti pa njenemu predstojniku v skrbi. Lehko si toraj mislimo, da je vsak občinski zastop si svest tega, kaka dolžnost ga veže v tem oziru nasproti prebivalcem občine.

Lehko ne bo torej česa ukrenil, s čemer bi le sum na-se spravil, češ, da bi z njenim premoženjem ne ravnal prav. To vé dobro, da si z nobeno rečjo ne nakoplje tako hitro in tako hude jeze na svojo glavo, kakor ravno, ako se izpostavi takemu sumu.

Mi ga torej lahko razumemo, ako je s tem varčen, kolikor je največ možno, ter ne izpusti še groša ne, ako ga ni sila izdati in to edino za občinske potrebe. Tako ravnajo tudi v veliki večini naše občine na kmetih. Le sem ter tje se toži čez nje med prebivalci, da se v zborih, ki jih obhaja obč. zastop v občinih zadevah, potrosi v časih brez potrebe ali vsaj čez potrebo obč. denar. Kjer se to izgodi, tam je dolžnost treznih odbornikov to zabraniti, okr. zastopov pa, katerim pripada občinske račune pregledati, gre takemu občinskemu zastopu pokazati, kje da je za-nj v tem oziru prava meja.

Ali če še gre taka hvala v obč. kmečkim občinam, ne more se taka izreči o trških in mestnih občinah. Le-te imajo res več premoženja, toda na-nje pride tudi več stroškov in priporoča se tedaj tudi njim varčnost do skrajne meje. Občinskih priklad se bojé tudi tržani in mestjani in ne vemo, da bi jih kje radi plače-

vali, kamo-li da bi še radi videli, kako da se jim tiste vzvišujejo.

In vendar se zapravlja v teh občinah prav velikokrat občinski denar, ne za pojedine, toda vendar-le brez potrebe, sem ter tje celo v hujškanje. V mislih imamo tu nemški šulverein. Ta je pri nassamo za hujškanje, nikjer ga ni potreba, še manj pa čutimo potrebo onih polovičarskih šol, katere ustanovlja po sili in zoper voljo večine domačih prebivalcev. Celo hudo pa je njegovo ravnanje v tem, da deli na njem nekaterim učiteljem nagrade za to, da pospešujejo v svojem delokrogu njegove pogubne namene. —

Da je taci mož v vse hvale vrednem stanu, tudi med našimi učitelji, za to stan ne more nič in dobro vemo, da obžaluje to ves ostali del naših učiteljev, na nje torej ne pride huda graja, ki leži že v tem samem, da šulverein dobode med njimi taci kukavice. Tem bolj pa zadeva graja može, ki imajo šulverein v rokah in nekoliko tudi one gosposke, ki tega ne zabranijo, da jim gubé čiste značaje v učiteljih roke šulvereina, ki niso nič kaj čiste.

Bilo je nekaj časa, da so ravno obč. zastopi po trgih in mestih zaporedoma pristopali v ta šulverein in mu večjo ali manjo svoto v ta namen izročevali iz občinske kase. Ko bi ti gospodje to bili iz svojih žepov storili, nič bi jim kaj ne rekli, ali da so to smeli iz obč. kase storiti, to se nam je sprva čudno zdelo, potlej pa smo se bili tega že nekam privadili, češ, ako pusté to občine same pa gosposke, naj pa jim bo, saj stoji šulverein na prstenih nogah in se ne more dolgo držati ter bo potlej to samo prenehalo.

Eua občina se je vendar-le vzdignila zoper tako početje mestnih očetov, Ormoška. Dne 24. julija 1881 so bili v mestnem zastopu sklenili, da pristopi mesto v nemški šulverein ter enkrat za vselej plača 20 gld. v njegovo kaso. Svota ni bila velika, vse eno pa je dr. Gršak in tov. zoper ta sklep ugovarjal in to izlasti

gledé na hujskanje, katero se je šulvereina povsodi držalo, kamor koli je njegova nesrečna noga stopila.

Štrenjo je okrajni zastop v Ormožu še bolj zmešal, ker je bil lani ta sklep mestnega zastopa odobril in že se je mislilo, da bode mestni zastop svoj sklep vzdržal. Uni den pa je dobil odlok od c. kr. okraj. glavarstva v Ptuj, v katerem se mu pove jasno in glasno, da njegov sklep ne velja, kajti z njim prestopa mestni zastop svoje meje. On ima samo pravico do obč. premoženja dotle, kar ga zahteva občinska korist in ne dalje.

Tako je prav. Naša misel je bila zmeraj ta, da se sme obč. premoženje rabiti samo za obč. koristi in da obč. zastop v tem hipu nima več pravice do njega, ko ga nameni kam drugam, najmanj pa, kedar ga izvrže za šulverein.

Če ostane pri tej odločbi, potem ne sme nobena občina iz obč. kase pristopiti v šulverein ali pa mu kakor koli z obč. denarjem priti na pomoč. Dolej pa so to skorej vse občine in celo okrajni zastopi so to storili, ne da bi jim bili sklep ustavili.

Naši poslanci pa jugoslovanski klub.

Iz Ptuja, 8. majnika.

Politično društvo „Pozor“ je sklenilo dne 6. maja resolucijo, naj slovenski državni poslanci izstopijo iz Hohenwartovega kluba, osnujejo poseben slovenski klub, prizadevajo pa si naj, da se osnuje jugoslovanski klub.

V naslednjih vrstah podamo razloge, ki so ga napötile, skleniti jo. Hohenwartov, iz vseh narodnosti obstoječi klub je imel le tako dolgo pomen, dokler je grof Hohenwart s svojo stranko stal v opoziciji proti ministerstvu Auersperg-Lasser. Ta klub je leta 1879 svojo nalogo dosegel, ko je prejšnje ministerstvo padlo, in sedanje ministerstvo vlado v roke vzelo. Sedaj se, kar je naravno, grof Hohenwart identificira s sedanjim, tako rekoč njegovim ministerstvom, in ga s svojo stranko na vse strani podpira; za posamezne želje narodnosti ali strank pa v tem klubu ni prostora.

Knez Lichtenstein je to izprevidel, in je iz kluba izstopil, ne z namenom, sedanjemu ministerstvu opozicijo delati, ampak poseben nemško-konservativen klub osnovati v ta namen, da ima prestejšje gibanje; in le kot posebnemu Lichtensteinovemu klubu se je usrečilo, šolsko novelo priboriti, kar bi se s Hohenwartovim klubom ne bilo doseglo.

Tudi Slovenci imajo svoje narodnostne interese zastopati, in njih izpolnjenje tirjati, tega pa v Hohenwartovem klubu ne bodo nikdar dosegli, ker jim ta klub ne da potrebne podpore. Če slovenski poslanci v kakem vitalnem prašanju hočejo na ministerstvo staviti inter-

pelacijo, kar je najmanjše, kar more poslanec v zboru storiti, ne dobijo v Hohenwartovem klubu po opravljenem redu potrebnih podpisov, ampak usmiliti se jih morajo Česki poslanci.

Grof Hohenwart je sicer na Slovenskem in od Slovencev za poslanca izvoljen, ali on se ne identificira s slovenskimi poslanci, kar nam je jasen dokaz tisto pomenljivo predstavljanje naših poslancev pri grofu Taaffeju, ko je rekel: „Tu Vam predstavim poslance, kateri Vam hočejo neke želje naznaniti“.

Iz tega postopanja naših poslancev pa ne bi sledilo, da bi morali naši poslanci se v opozicijo proti ministerstvu spreobrniti, le v zadevah naših narodnostnih potrebščin, bi imeli prestejšje gibanje, ker dosedaj niso kot najzvestejša, in mnogokrat odločilna podpora sedanje vlade ničesar dosegli, in še bodo v prihodnje menje dosegli, ker je vladna stranka zdatno močnejša postala.

V prvi vrsti pa morajo slovenski poslanci skrbeti za to, da se z Dalmatinci združijo v eden t. j. jugoslovanski klub, ker mi imamo le kot Jugoslovjani prihodnost, posamezne vejice tega debela bodo, obdane od mogočnega germanškega in romanskega naroda, celo na tihem, eno za drugim vsahnile, kakor bi jih mraz posmodil, in prvi na vrsti bi bil slovenski narod. Jugoslovanski klub pa bi prav imel, ker močnejši, tudi zdatniši pomen v parlamentu in vlada bode se na njega ozirati morala.

Gospodarske stvari.

Poravnajmo škodo vsled mraza!

Sliši se od vseh strani, da je sobotni mraz po vinogradih veliko škode napravil. Na mnogih krajih je slana vse pokončala, vse je črno in posmojeno. Da se vinogradi še večje škode zavarujejo, je važno vprašanje, kaj je sedaj storiti?

Po nasvetu umnih vinogradnikov bo menda dobro, da se sedaj vsi ločni, putiči ali konji odrežejo, da ne bodo brez potrebe trsa slabili. Vse drugo se naj pri miru pusti, ker bi ne bilo dobro trsa raniti; to pa bi se izgodilo, ko bi se pozebljene mladike odstranile. Še le takrat, kedar bo trs iz spečih očes nove mladike pogljal, odstranijo se ob svojem času nepotrebne mladike, da tako ostale močnejše porastejo. Dr. Goethe v svoji knjigi „Vinograd“ tako-le piše: „Poletna rez obstoji v tem, da se ob začetku, ko je trs mladike nastavljal, brž ko mogoče, vse iz zemlje in iz spodnjega glavja ali debela izrastle rozge, kakor tudi vse slabe in pregozte postranske mladike odstranijo, če niso nastavile grozdja in tudi v prihodnje se ne potrebujejo za reznike, da ne bodo brez potrebe trti soka in moči odjemale.“

To se ima ne samo enkrat, ampak večkrat opraviti; zakaj, čem hitreje se te nepotrebne mladike odstranijo, tem manja bo škoda, katero ti izrastki prouzročijo trti. H.

Kurivna moč raznih netil.

Ako se vzame kurivna moč od gabrovine = 1000, tako se najde za kurivno moč razne lesovine sledeča lestvica: javor 1011, bukev 966, hrast 960, jesen 886, breza 855, bor 697, jela 690, jelša 600, trepetlika 570, vrba 508. Česki premog ima blizu 16% manj kurivne moči, kakor angleški premog. Šota ima raznovrstno kurivno moč po svoji dobroti; $3\frac{1}{3}$ kubičnih metrov bukovine ali $1\frac{1}{2}$ kubičnih metrov dobrega premoga se jednačijo s 17.61 kubičnimi metri slabe, z 8.34 kubičnimi metri srednje in 4.61 kubičnimi metri dobre šote.

Dober klej za porcelan.

Vzamejo se štiri deli alabastrovega malca (gipsa) in jeden del v prah stolčenega arabškega gumija. Vse to se v mrzli boraksovi raztoplini do gostega močnika nameša in s tem klejem razbite stvari zlepijo.

Sejmovi. Dne 18. maja v Ljutomeru, v Središču, v Radgoni, v Marenbergu, v Cmurku in v Vojniku. Dne 22. maja v Loki. Dne 25. maja v Rogacu in Vitanju.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Zborovanje pol. društva „Pozor“ v Ptuji.) Društvo „Pozor“ je imelo dne 6. t. m. občni zbor. Zborovanje vodil ga je podpredsednik dr. Jurtela, ker je bil predsednik dr. Ploj zadržan po opravkih.

Pri prvi točki dnevnega reda poročal je tajnik, ces. svetovalec Jerman, o delovanju društva v minolem letu, omenivši, da je imelo tri javna zborovanja, prvo v Ptuju, drugo pri sv. Vidu poleg Ptuja in tretje pri sv. Jurju na Ščavnici, naglašaje, da se je imelo takrat društvo v prvi vrsti z državno-zborsko volitvijo pečati in da je bila radi tega udeležitev vselej mnogobrojna. Iz njegovega poročila smo tudi izvedeli, da je društvo „Pozor“ prouzročilo, da se je postavil lani kandidat za mestno skupino Maribor-Ptuj. Govorec o številu za slovenskega kandidata oddanih glasov, spominjal se je možatih Središčanov posebno pohvalno, kar se je občno s slavo-klici odobravalo. Društvo je imelo priliko za pravice slovenskega naroda se potegovati tudi v nekeje stvari z okr. zastopom ptujskim, potem v šolskih zadevah.

Po tem poročilu, ki se je od vseh strani odobraval, volil se je novi odbor in sicer so bili voljeni sledeči gospodje: dr. Jurtela, predsednik, dr. Ploj, podpredsednik, dr. Čuček, Al.

Brenčič, dr. Horvat, B. Hrtiš, Jos. Jerman, odborniki. M. Brenčič, Ant. Gregorič, Andrej Jurca, namestniki. Tajnik je gosp. Jerman, blagajnik je g. dr. Čuček. Pri tretji točki dnevnega reda sprejel se je po kratkem govoru g. dr. Gregoriča predlog, da občni zbor društva „Pozor“ izreče zahvalo in priznanje onim slovenskim poslancem, ki so se krepko potezali za pravice Slovencev v deželni in državnem zboru, soglasno.

Štrta točka dnevnega reda se po nasvetu g. Jermana ni pretresovala, ampak iz raznih razlogov za zdaj opustila. Odbor se je pooblastil potrebno ukreniti; ako bode kazalo, bode se pri prihodnjem zborovanju postavila spet na dnevni red, ker je predmet za nas Slovence na Štajerskem neizmerno važen.

(Konec prih.)

Iz Breškega okraja. (Okr. in občinske volitve.) Ker se je bralo v vašem cenjenem listu, da se bodo v večih okrajih vršile volitve okrajnih zastopov, naj še jaz omenim, da je tudi v našem okrajnem zastopu, treba velike spremembe, kajti v njem so razun enega župana vsi bolj liberalni. Njim je za kmečki blagor le malo mar, samo doklade znajo nalogati, drugo pa vse pozabijo. Seje imajo večji del po nedeljah pred poznim opraviлом, menda samo za to, da jim ni treba v cerkev iti. Zatoraj, dragi volilci, kadar pride čas volitve ne držite rok križem, zakaj naši očuhi, to je nemčurje, si bodo vse žile napeli samo, da bi še dalje zvonec nosili, saj imate zdaj že več gospodov in mož, kateri so sposobni tega opravila. Izberite si prave odbornike, da si potem volijo načelnika. Zopet pri starem ne sme ostati, ako bote složno volili, vam je zmaga gotova. Ker ste zmagali za deželni zbor, bote tudi gotovo v okrajni zastop. Ako dobimo novega načelnika, potem je gotovo, da jo bo Jaka popihal, to pa čem prej, tem bolje. Nas še ena čaka, kajti občinske volitve so že pred durmi. Tega se pač mnogi veselijo, nekateri pa bojijo, kakor deca Miklavževega večera. O tem bi se pač dalo mnogo govoriti, ker pa ni mogoče, dovolite mi, da le nekaj stavkov navedem. Občinske volitve so važne, zakaj to traja tri leta in ako je slab župan, je še tri mesece dolgo, ne pa dolga tri leta. Kako srečna je občina, katera ima vestnega župana, posebno domačina, kateremu ni za čast svoje službe, ampak za blagor občine. To se je pokazalo pri volitvah za deželni in državni zbor. Kakor sem že rekel, pa je dobro si le domače može voliti za župane, ne pa takih, kateri vam Bog ve, kaj vse pred volitvo obetajo, celo nesramno z denarjem, s pijačo in z jedjo požrešne trebuhe napolnjujejo. Kadar pa postanejo župani, po tem pa takih lačenbergerjev nič ne poznajo. Potem tak še tudi ni za župana, kateri je od

vsakega odvisen in se gosposke suknje že od daleč boji in se od vsakega da obrniti. Vidite, dan danes je že skoro v vsaki vasi kaka šola ali štacuna. Kjer so v njih dobri gospodje, tam je dobro za občino, toda meni se dozdeva, da je pri nas še najbolje, če vsak ostane pri svojem kopitu. Torej dragi Dobovčani, Kapelci in Bizeljanci, vzdramite se enkrat iz vašega spanja, da ne bote na sramoto drugim občinam, volite take župane, da se jim ne bo treba od daleč odkrivati, ko bi jim človek vse kaj druga rad storil. Le za vero, dom in cesarja!

Iz Žalca. (Šulvereincev den.) V nedeljo, dne 2. t. m. imeli so šulvereinci, kar jih spada pod „Savinjsko skupino“, svoj občni zbor. Da so si ravno narodni Žalec izbrali za svoj shod, to mu je posebna čast, za katero se je tudi lepo zahvalil. Kako? — Stem, da ni kar nobeden Žalčan prišel k zboru. Pri „Kroni“ so se šulvereinci hoteli zbrati in krčmarica, gospa M. Schuscha (!), pripravljala je skoraj cel teden reči, katerih bi bilo tolpi šulvereincev treba; zaklala je tele, puranov, kopunov itd., cel polovnjak vina in več pučelov piva je imela k redu, češ, da si bodo zalivali, ko bi jim pečenka postala premastna ali bi jih kje govori preveč uneli. Vse je bilo v redu, samo točaric ni dobila, ker so se poštene Slovence branile pri njej te službe in pa, kar jo je še huje zadelo, gostov ni prišlo. Vseh mož, žen in otrok še za dva duceta ni bilo, ubogo tele in purani pa so torej zastonj smrt storili, ni ga bilo, ki bi bil njih mesa pozelel. No pa da še povem kaj o zboru, začeli so ga blizu po treh, a ob petih že ni bilo ne duha ne sluha o šulvereincih v „Kroni“. Uboga krčmarica! Časa ji je potem ostalo zadosti, da je spremlevala nemške otrobe, katerih so bili raznesli nekoliko v zboru baron Hackelberg, veleposestnik Lenko pa stotnik Weber. Trije kmetje iz Galicije pa tajnik Dobrnski, g. Kos, gotovo niso bili vseh mogli povžiti in so se baje zakleli, da na tak „den“ ne gredo nikoli več. Prav, toda še tokrat je bilo brez potrebe.

Iz Prihove. (Slana. Zločinstvo.) Veselili smo se že tople spomladi; drevje začelo je zeleneti, tudi po vinogradih lepo žene, ker zimski mraz ni bil nič poškodoval trsovja. Nadjali smo se letos dobre letine, ker je tudi sadno drevje obilno cvelo. Pretečeni teden pa je začel mrzel sever pihati, in povzročil je hud mraz. Po Pohorju je precej snega nametalo, tudi v ravnine smo ga dne 6. maja dobili, pa pobelil tukaj ni. Dne 8. maja pa je bil tak mraz, da je bilo vse trdo. Po vinogradih je iz večine vse suho, tudi sadje je brž ko ne proč. Pa ne čudimo se, če nas Bog kaznuje; kajti zaslužimo si še vse hujšo kazen. Če se malo ozremo po svetu povsod vidimo žalostne dogodke. Tukaj

se sliši o tatvini, tam o ropu, spet na drugem kraju o samomoru itd. Tudi v naši pošteni Prihovski fari doživeli smo žalosten dogodek. Zastrupil je namreč nek Aloiz Ratej, od sv. Jerneja, Jakoba Rebernika, posestnika v sp. Grusovju Prihovske fare. Rebernik je namreč malo bolehal; hajdi zdaj je priličen čas, si misli hudobnež, in prinese steklenico zdravila, pomešanega z mišnico, rekoč: „Tu imate, izpijte hitro, na tretji dan Vam bo že boljše“. Mož, ne sluteč nevarnosti, izpije hitro. Kmalu pa začne pljuvati. Hitro pošljejo po zdravnika in po gospoda kaplana. Dal se je prevideti s sv. zakramenti in dve uri potem v strašnih bolečinah izdihne svojo dušo. Vse žaluje za njim. Bil je ranjki dober prijatelj vsakemu. Pomagal je rad, kolikor je mogel. Bil je pa tudi dober kristjan ter je rad romal na daljno božjo pot v Marija-Celje. Naj počiva v miru! Kaj pa je hudobneža gnalo k temu, to mi ni znano. Imajo ga pa že pod ključem.

Od Sv. Vrbana. (Po boj. — Požari. — Zadreaga.) Velikonočni ponedeljek je obiskal na odpustu živeči vojak Jožef Brunčič od sv. Bolfenka svojega brata na Gajeh pri sv. Vrbanu. Domov gredoč se poda v Krambergerjevo krčmo v fari sv. Roprta, kjer se je sošlo mnogo pivcev. Med fanti se vname prepir in pretep, kateremu konec je bila smrt Jožefa Brunčiča. Strašno so nesrečneža razdivjani fanti z noži razmesarili, mu prsi utrli; mrtvo truplo pa so skrili v listje v bližnjem Črmlenskem logu v fari sv. Bolfenka. Še le za teden dni so našli umorjenega po mnogem iskanju. Morivce so spravili pod ključ, in ti so trije rogovileži iz Jirsovec, fare sv. Vrbana. — Tukaj vedno požar razsaja, kakor da bi živeli med ruskimi nihilisti. Na Strmcu, Kamenščaku, Gajeh, je v kratkih mesecih pet pohištrev pogorelo. Na „belo nedeljo“ je ogenj popolnoma vpepelil pohištvo Franca Krambergerja na Kamenščaku. V okrogu pol ure je v tem kraju pogorelo Poličevo, Kranjčevo, Sorčičevo in Bračkovno stanovanje. Gotovo je pri nekaterih napazljivost kriva nesreče; pri drugih je pa očitna hudobija, ker so bile hiše brez prebivalcev; morala je tedaj le zlobna roka uzročiti požar. — Nenavadne in čudne so naše razmere pri šoli. Naši „šolski očetje“ so tako zavozili, da noben pošten Vrbančan noče prevzeti „častne službe“ šolskega nadzornika. Okrajni šolski svet v Ptujju pošilja skozi pol leta zdaj temu, zdaj unemu „dekret“, da bi prevzel ta posel. Med 3500 prebivalci ne morejo pa vendar na pravega moža zadeti. Vsak je dozdaj vrnil dekret. Menda bodo taki prigodki nekaterim gospodom v Ptujju odprli oči (ako niso slepi rojeni), da se naše slovensko ljudstvo ne dá za nos voditi.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Državni zbor je sicer s 5. dnem t. m. pričel svoje delovanje in imel je odslej že 3 seje, toda v njih se ni zgodilo nobenih posebnih reči, taci, da bi bilo vredno govoriti o njih. Odseki pa so zato tembolj marljivi, čem imenitnejše reči imajo v razpravah. Najimenitniša v njih je „pogodba med Avstrijsko in Ogersko;“ ako se vzprejme v drž. zboru, postane postava in velja celó desetletje, Brž ko ne se bode tudi vzprejela v podobi, katero ste ji dali avstrijska pa ogerska vlada, toda besedičenja bode gotovo v njej veliko. — V gosposki zbornici izdeluje srednja stranka (Metternichova) načrt postave, ki določi meje nemščine v šolah in uradih. Vsled nje nemščina ni državni, pač pa službeni jezik po vseh tokrajnih deželah. Grof Taaffe se baje zanima za ta načrt. Bolji je vsekako ta načrt od Scharschmidovega, toda za nenemške narode tiči še veliko krivice v njem. — Na Dunaju se bogatini in fabrikantje bojé svojih delalcev ter izdeluje v njih imenu Ed. Suess načrt postave, vsled katere ima občina povrniti vso škodo, ki nastane kedaj vsled uporov od strani delalcev. Za fabrikante bi to že bilo, toda kaj bi rekle občine, ki bi jih kedaj to zadelo? — „Bogati“ Skené je odložil poslanstvo, katero je imel vseh 25 let, odkar živi parlament v Beču, v rokah, to pa bojda za to, ker mu ne daje sedanji minister c. kr. vojske več „zaslužka.“ — Čehi so sedaj vsi za to, da se natisne na novih bankovcih njih vrednost v vseh jezikih, kar se jih govori pod dveglačim orlom, ne pa več, kakor dosegmal, samo v nemškem in madjarskem. To bi bila le pravica. — Naš deželni glavar, Borlski grof Gund. Wurmbrand se je dne 2. t. m. poročil v Gradcu s Terezijo roj. grofinjo Hoyos. S starokatoliško zmesjo v Gradcu ne bode nič, vlada je ne pripusti, vrhu tega pa se oglašajo zaporedoma taki, katerih imena so zoper njih voljo prišla v dotiko z ono čudno versko zmesjo. — V mesta sili čedalje več ljudi s kmetov in skorej v vseh je vsled tega pomanjkanje stanovanj, tudi v Celovcu se godi tako. To ni dobro, a zabrani se to sedaj težko, dobro bilo bi pa vsekako, ko bi dušni pastirje svojim župljanom odsvetovali, seliti se v mesta. Ni vse zlato, kar se svetí. — Celovška skupina šulvereina predlaga, da se naj prenaré pravila v tem, da vzprejema posehmal vsaka skupina, ne pa vrhovni odbor v Beču, ude. Naperjena je ta sprememba zoper jude. — Žalostne pečine na Krasu po Kranjskem radi bi zopet zasadili z gozdi, na čelu odbora, ki ima celo, potrebno stvar v rokah, stoji sedaj grof Gustav Thurn. Mraz v soboto, dne 8. t. m. storil je tudi po Kranjskem veliko škode po goricah in na sadnem drevju, po polju pa ne toliko. — V Gorici

so Usmiljeni bratje v prvih dneh t. m. obhajali stoletnico svoje tamošnje bolenišnice. Škoda vsled mraza po Goriškem ni velika, nekaj večja je le v Furlanskih krajih. — Tržaški, slovenski okoličani tožijo, da jim vzmó preveč mladeničev v vojake. Po Istri se s slovenščino obrača že vendar-le na bolje. C. kr. višje sodnišče v Trstu opominja v nekem ukazu, da se mora odgovarjati in razpravljati s strankami v tistem jeziku, ki ga one govoré. Pri nas še ne velja tako. — Dalmatinski c. kr. namestnik, fml. pl. Blažeković potuje sedaj po deželi in vzprejemajo ga povsod z velikim veseljem. Nadvojvoda Albreht prestopil je že na tla Nove Avstrije, Bosne in Hercegovine, a ni še bojda gotovo, če pojde svitli cesar meseca avgusta v oni deželi. Ko bi se pa to zgodilo, izpremenili bi se oni popolnem v avstrijski deželi.

Vnanje države. Dolgo že stoji vprašanje na površju, ali nastane vojska med Grki in Turki, sedaj je že blizu čas, da se reši. Grška vlada se velevlastim ni udala in se ni razorožila, vsled tega so njih poslanci zapustili glavno mesto Grkov, Atene, Turki pa pšejo zmerom več vojnih krdel na Grške meje. Isto pa storé Grki gledé turških mej, utegnejo se torej zdaj sprijeti. — Bolgarski knez, Aleksander Battenberški, naznanil je sultanu, da pride ga obiskat, ali ta je odvrnil, da zdaj še ni čas za tako obiskanje. — Imenitni ruski general Črnaev je dobil odpust, ne ve se za dobro, kaj je tega krivo; v višjih ruskih krogih je veliko zanimanje za Bolgarijo in to ne bo brez vsega pomena. — Srbske volitve so prinesle vladi zmago, toda ne tolike, kakor so se je nadjali. V Belemgradu sta zmagala moža iz nasprotne stranke. — V nemškem drž. zboru so vzprejeli prenarébo cerkvenih postav, knez Bismark jo je toplo zagovarjal, bode že tudi vedel, zakaj. Poljakom ne bode prinesla vzboljška. — Belgijska vlada vzame 43 milijonov na posodo, da priskrbi dela za revne delalce. — Francoska vlada zatéra doma katoliške ustanove a drugje, na tujem, se zanima za nje. Sv. Oče nastavijo v Japanskem glavnem mestu posebnega poslanca in to ni bilo Francozom po godu, češ, da se jim s tem jemlje stara pravica, varovati ondi kristijane; kakor se sliši, pa je stvar sedaj že v redu. — Angležem prede v Birmi, upor zoper nje se množi ali kaže se najbolj v požiganju mest. Tako se godi pri uporih povsodi, vselej trpé nedolžni ljudje največ po njih. — Na Španjskem pričakujejo vsak den poroda kraljice-vidovice. Ako jim porodi princa, bode veliko veselje, če ne, pa jim ne izostane kje kaka ustaja. — V Ameriki so nastali velike rabuke po delalcih, posebno v Čikagu pa v Milwaukeeu. Kar na mah se je v onem mestu 15.000 delalcev uprlo, napadlo prodajalnice ter grozovito plenilo po mestu.

Za poduk in kratek čas.

Duhovnja sv. Križa nad Mariborom.

(V spomin njenega stoletnega obstanka. Spisal J. S—a.)

(Dalje.)

5. Važnejše dogodbe.

Ker se je v duhovnji sv. Križa, zlasti v zadnjih 100 letih dogodilo, izvemo deloma iz župnijskih matičnih knjig, ki so se začele takrat pisati, ko je duhovnja samostalna postala, in iz nemško pisane farne kronike, katero je sestavil župnik Jožef Peric, njegovi nasledniki pa so jo nadaljevali.

Krstne knjige so se začele pisati 2. jul. 1786, mrtvaške knjige 14. jul. 1786 in poročne knjige 21. jan. 1787.

Po teh virih bomo tedaj v naslednjem važnejše dogodke Križevske duhovnije po redu postavili.

Leta 1517 je menda bila cerkev sv. Križa sezidana.

Leta 1769 na Velikonočno soboto je cerkvenik s tlečo gobo, s katero je nosil kmetom blagoslovljeni ogenj, zatrosil ogenj v cerkveni hiši, ter je na pol pogorela.

L. 1772 je v zvonik strela udarila ter mu streho vpepelila; poznej je dobil sedanjo streho.

L. 1786 dne 29. jun. na praznik sv. Petra in Pavla je prvi župnik, Anzelm Belič, opravil prvo župnijsko božjo službo.

L. 1791 je po prizadevanji prvega župnika in sekovskega knezoškofa bil pozidan sedanji farovž; zidanje je vodil župnik sam, in tudi načrt je bojda od njega.

L. 1803 dne 19. avgusta so prišli prvič graški knezoškof Janez Friderik na vizitacijo, a birmali tukaj tokrat niso in tudi ne 1811. leta, ko so bili drugokrat prišli.

L. 1813 in naslednja leta so bila po celem Štajerskem, tukaj pa še posebno slaba in huda.

L. 1814 se je prejšnja cerkvena hiša predelala in za farno šolo priredila.

L. 1816 je v začetku junija strahovita toča vse sadeže vkončala, da še listja na drevju ni bilo videti, zato je takrat nastala huda lakota.

L. 1819 dne 26. aprila je bila taka slana, da je vse vinograde posmodila.

L. 1820 so spisali župnik Peric Jožef župnijsko kroniko (letopis) z naslovom: „Pfarrbuch der Localie Hl. Kreuz ob Gams bey Marburg.“ V tej knjigi se nahaja popis vseh farmanov s prvim in domačim imenom, njih število od l. 1819—1844 in popis nekaterih dogodb tikajočih se kraja, cerkve in dušnih pastirjev.

L. 1821 je bila spet slaba letina; zrnja in vina malo, in še to tako kislo, da se je komaj dalo piti. — 25. febr. sta obhajala v pričó

množine ljudstva Ignac in Marjeta Žaucer s Slemenena zlato poroko.

L. 1822 dne 16. junija je toča potolkla Slemen, Šober in Berdo.

L. 1823 je bila ostra in dolga zima in mnogo snega.

L. 1827 so napravile vsled obilnega dežja meseca junija povodnje veliko škode.

L. 1828 dne 19. junija so prišli sekovski knezoškof Roman Sebastijan semkaj ter so drugi den maševali, pridigovali in birmovali; ko so drugokrat 16. junija 1841 spet prišli, pridigovali so samo krčmarjem v farovžu.

L. 1834 je bila velika suša, da so potoki in vreli vsehnili, samo vreleca v Koroščevi grabi in na Minknovem gruntu sta še tekla. Vina je bilo mnogo in dobrega.

L. 1836 bil je pomor; v Križevski fari je umrlo šest ljudi za pomorom.

L. 1851 je bil veliki altar z nova postavljen in blagoslovljen.

L. 1852 je bila zvonikova streha s plehom pokrita.

L. 1855 so okrožni dekan Jožef Pihler novo pokopališče blagoslovili; poprej je bilo pokopališče okoli cerkve.

L. 1858 sta bila oba stranska altarja ponovljena.

L. 1884 dne 9. novembra je bilo slovesno blagoslovljenje ponovljene cerkve.

Dogodbe zadnjih let so še vsem v spominu, zato tukaj samo to omenim, da bode letos 1886 konci meseca junija pri sv. Križu sv. misijon in stoletni jubilej obstanka ste samostalne duhovnije. (Konec prih.)

Smešnica 19. Mož, ki je rad v krčmah sedel, je večkrat domov pijan prišel. Žena mu je rada prigovarjala, češ: „Erbije nisi imel nič, zapravljajš pa vedno moje premoženje. Poberi si, kar je tvojega in hodi mi od hiše!“ Mož dobro vé, da ničesar ni imel, misli: „Ti si moja, tedaj je že prav“, pobaše ženo in jo na ramo vrže, ter beži, kolikor je hitrej mogel. V tem pride do globoke grabe, žena misleč, da jo bo notri sunil, začne ga milo prositi: „Ljubi moj, le hodiva oba domov, za potrebo ga znaš že malo popiti, iz srca ti ga privoščim.“

Razne stvari.

(Nadvojvoda Rainer.) Poveljnik domobranske vojske, nadvojvoda Rainer, bil je v ponedeljek prišel iz Celovca v Maribor ogledat si tukajšnje domobranske čete, a v torek se je podal naprej v Gradec.

(Poslanec B. Raič.) Kar izvemo o č. g. Bož. Raiču, dež. in drz. poslancu za Ptujski okraj, ni veselo. Odkar biva v Ljubljani čuti se semtertje nekaj boljše, toda bolezen mu vendarle noče odleči. Uže so ga zadnji petek

na lastno željo s sv. zakramenti prevideli. Kakor ravno slišimo, pa se mu zdravje obrača, hvala Bogu, na boljše.

(Škoda vsled mraza.) Ni lahko segel še kedaj mraz tako široko, kakor zadnjo soboto, dne 8. t. m. Da imajo škodo vsled njega skorej po celem našem cesarstvu, to se razumeje, toda še dalje, čez črno-rmene meje sega ona. Kar naše kraje tiče, škoda ni povsod enaka, nekod je je več, nekod manj, nekod pa je celo ni. V celem pa je vendar-le škoda na drevju na polju in še čisto posebej po vinogradih velika. Ceni se lahko na milijone. Kar je je na Kranjskem in Goriškem, povemo na drugem mestu, gledé spodnjega Štajerja pa vemo to-le:

Blizu Maribora še ni velika, trpeli so samo nižji vinogradi pri Kamnici, v Rožpahu, Dobrenju, Leitersbergu, Ranzenbergu, Sv. Marjeti, pri sv. Petru, v Št. Lenartu in v obče po slov. gorica. Na dalje

v Ščavniški dolini, v Gornjeradgon-skih vrhih, na Murskem polju in v Ljutomer-skih gorica, toda tudi povsod je le srednja škoda.

Na Ptujskem polju in v sosednjih gorica je škoda precejšnja ali ne povsod enaka, isto velja menda tudi o Haloza, iz katerih še nimamo poročila.

O južniših krajih pa se nam piše

iz Prihove: V noči od 7. do 8. maja je bil pri nas po celi dolini od Konjic do Slov. Bistrice strašen mraz. Zjutraj v soboto je slana pokrivala polje, travnike in vinograde, da je bilo vse kakor v snegu. Vinogradi so hudó trpeli, nesrečna slana je vse mladiče poparila.

Iz Pake. Slana je po poročilih in last-nem ogledovanju oškodila izlasti vinograde v Polzeli, v Št. Andražu tje proti Št. Janžu na Peči. Tudi na Paki je po straneh in sicer še posebno na Velikem vrhu hudó gospodinjala, druge pa je v naši župniji prizanesla.

Iz Rožne doline: Mraz je napravil pri nas veliko škode. Pri vinogradih pa je vendar-le med višjimi in nižjimi velika razlika. Po nekaterih je vse vkončano, po drugih polo-vica, po tretjih pa še je precej grozdja pustil. Veliko škode pa je napravil po sadnem drevju.

Iz Nove cerkve: Pri nas je mraz sila oškodoval vinograde, sicer se ne pozna še ve-liko njegov sled.

Iz Sentilja pri Velenju: Pri nas je mraz, hvala Bogu, le malo škode napravil.

Iz drugih krajev nimamo poročila, vendar pa lahko sodimo, da je po celem spodnjem Šta-jerju škoda precejšnja in sta toraj poslanca baron Goedel in Vošnjak prav storila, da sta se v drž. zboru že dne 11. t. m. obrnila do c. kr. vlade, češ: ali misli oškodovanim krajem odpisati kaj davka? Bodi jima za to hvala!

(Imenovanje.) G. J. Fišer pride iz Lju-tomera za notarja na Kranjsko v Tržič, gosp. Anton Hude pa iz Maribora za kancelista k dež. sodniji v Ljubljano. Če ju ravno težko pustimo od nas, vendar čestitamo Kranjcem za nju, oba sta vrla narodnjaka.

(Okrajni zastop) Česar se skorej nismo nadjali, postane resnica; pri volitvah v okr. za-stop Slov. Bistrice je zmaga v velikem posestvu po polnem na strani domače, slovensko-konser-vativne stranke. Voljeni so ti-le gg.: Grof F. Brandis, dekan A. Hajšek, župnik Jože Hržič, posestniki Karol Hrastnik, Fr. Hartner, Ed. Candolini, Ant. Gruntner pa Štefan Hochler. Ker je volitev v kmečkih občinah toliko, kakor gotova za našo stranko, dobi sedaj ta zastop že vendar le domače lice. To je lepo.

(Stalno nameščenje.) V Slivnici pri Mariboru postal je tamošnji podučitelj, g. J. Živko, stalen učitelj ter ostane na svojem dosedanjem mestu.

(Iz Rožne doline.) V prvih kvatrah t. l. imeli smo le 2 mrliča, ki sta oba skupaj bila komaj 29 dni stara, dnes, sv. Florijana den, imamo pa naenkrat 3, katerih ste 2 ženski umrli naravne smrti, mlad kmetič in zidar M. Vorinc se je pa sinoči ponesrečil. Vozil je steljo iz Resenika. Voz pa se nanj tako nesrečno zvrne, da ga na mestu zmečka. Mrtvega privlekli so sosedje izpod voza, ter ga prinesli na dom, udova z 2 nedoraslima otrokoma za njim žaluje. N. p. v m.

(Smrtna kosa.) Gosp. Janez Kolarič, bogoslovec IV. leta, je umrl dne 13. t. m. ob enih v jutru. Pogreb bo jutri, dne 14. maja ob petih zvečer. Rajnki je bil blag in marljiv mladenič, ljub učenikom in tovarišem, a bole-hal je že v nižjih šolah. Naj v miru počiva!

(Sad liberalizma.) Iz verskih reči se delajo na Koroškem že semtertje norca. Tako sta v Kotmari vasi dva fanta prinesla v krmo mrtvaški glavi s pokopališča in isto tako je storil nek čevljar v Kraju. Pri zgornji Beli pa se je nek mizar oblekel v duhovna in prišel v tem oblačilu v cerkev. Tam se je postavil na kornu, ne da bi ga kdo zavrnil. To je pač žalostno znamenje.

Loterijne številke:

V Lincu 8. maja 1886:	62, 84, 88, 17, 10
V Trstu „ „	27, 79, 51, 84, 12

Prihodnje srečkanje 15. maja 1886

Služba.

Iščem hlapca (majerja), ne čez 45 let starega tudi oženjenega brez otrok, ki bi po-polnoma prevzel kmetško gospodarstvo; službo nastopi na jesen. Ime pové upravništvo „Slov. Gospodarja“ v Mariboru.

„Kratek poduk za sveto leto 1886“ dobi se zvezek po **20 krajcarjev v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.** Po pošti 2 kr. več.

1—3

Oznaniło.

Podpisano občinsko predstojništvo naznani, da se bodo pri Materi Božji v Brezju $\frac{3}{4}$ ure od Maribora od sedaj zanaprej živinski sejmi vršili sledeče dni:

1. V torek v križevem tednu vsakega leta.
2. Dne 17. avgusta „ „
3. Dne 13. oktobra „ „

Če je 17. avgusta ali 13. oktobra praznik ali nedelja, vrši se sejem prihodnji delavnik.

Konečno se p. n. obiskovalci živinskih sejmov opozorijo, da je v tukajšnji okolici posebno lepa živina.

Srenjski urad v Zrkovcih,

dne 5. majnika 1886.

Srenjski predstojnik:

Matija Žoher.

Razpis učiteljskih služeb.

V Slovenjegraškem političnem okraju razpisujejo se sledeče učiteljske službe v umeščenju:

Slovenjegraški šolski okraj:

1. Novo ustanovljena učiteljska služba na sedajni trirazrednici v Šmartnu pri Slov. Gradcu IV. plačilnega razreda.

Marenberški šolski okraj:

2. Služba učitelja voditelja na enorazrednici v Trbonju III. plač. razreda.
3. Služba učitelja voditelja na enorazrednici v Brezjem IV. plač. razreda.
4. Novo ustanovljena podučiteljska služba na sedaj dvorazredni šoli v Remšniku IV. plač. razreda.

Šoštanjski šolski okraj:

5. Služba učitelja voditelja na enorazrednici v Plešivcu III. plač. razreda.

Prosilci naj svoje prošnje (pri števil. 2, 3 in 5 tudi z dokazom o sposobnosti za podučevanje v katoliškem verouku) vložijo do 20. majnika t. l. pri dotičnem krajnem šolsk. svetu.

Okrajni šolski svet v Slov. Gradcu, Marenbergu in Šoštanju, dne 24. aprila 1886.

Učenec

nemščine in slovenščine v pisavi in govoru zmožen, čez 14 let star, se vzeme v službo v prodajalnici pri gosp. Koletniku na Ptujski gori. Naj se tamkaj skoro prikaže.

1-2

Prisrčno zahvalo izreka za ljubeznjivo sočutje v boleznih in obilno spremljevanje pri pogrebu

Antona Mlakarja,

bivšega kmeta v Župečji vesi, v Št. Lovrenški župniji

častiti domači in sosednji duhovščini, vlč. g. gvarđjanu oo. minoritov v Ptaju, ljubim sosedom in vsem Št. Lovrenškim in sosednjim župljanom

V Župečji vesi, dne 8. maja meseca 1886.

Žalujoča rodbina.

Važno za posestnike živine!!

Popravljalna tekočina okrajnega podkovača v c. kr. rezervi A. Arzenškega je izvrstno zdravilo zoper otrpnene noge in izvršene člene, katero konja močnega in potrpljivega dela do najvišje starosti; zato bi moralo biti v vsakem konjskem hlevu.

Steklenica s $\frac{1}{2}$ litrom 1 gld. 20 kr.

Prah za konje, najboljšo sredstvo zoper kašelj, protin v črevih in suhoto.

1 zavitek 30 kr.

Švicarski prah za rogljato živino je izvrstno zdravilo, če krave krvavo dojijo in se napenjajo.

1 zavitek $\frac{1}{2}$ klg. 30 kr.

Kapljica za svinje Viljelma Dodelle, občinskega zdravnika v Belaku, izvrstno zdravilo, da se svinje izogibljujejo in varujejo tekoče žgaline, šene itd. To zdravilo se posebno priporoča za poletni čas.

1 steklenica 40 kr.

Vse to se dobiva v deželni lekarni **Fr. Linka v Slov. Bistrici.**

Zdravila se razpošiljajo ali proti gotovemu plačilu ali proti poštnemu povzetju.

1-2

Nove orglje

s 7 spremembami in sicer je v manualu:

1. Copl 8' 49 piščal, 2. Flauta 4' 49 pišč., 3. Principat 4' 49 pišč., 4. Quint $1\frac{1}{2}$ ' 49 pišč., 5. Superoctav 2' 49 piščal. Skupaj 245 piščal.

V pedalu je: 1. Subbass 16' 12 piščal, 2. Bass 8' 12 piščal. Skupaj 24 piščal.

Dobijo se za 400 gld. Delo je snažno in glas prijeten. Orglje so $7\frac{1}{2}$ čevlja visoke 4 široke in globoke. Več pov. uredništvo „Slov. Gospodarja“.

1-3